

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย นี้มี จุดประสงค์ที่จะสำรวจ “ศักยภาพของการพัฒนาที่อยู่อาศัยในรูปแบบโฮมสเตย์ บนเกาะเกร็ดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศ และเพื่อคาดการณ์ถึงปัญหาที่อาจเกิดตามมาจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยในรูปแบบโฮมสเตย์” และได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ว่า “ลักษณะที่อยู่อาศัยในรูปแบบ โฮมสเตย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถเกิดขึ้นได้บน เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” โดยที่ศักยภาพของการพัฒนาที่อยู่อาศัยในรูปแบบโฮมสเตย์ ที่กล่าวไว้ในงานวิจัยนี้จะหมายถึง คุณลักษณะที่แฝงและแวดล้อมอยู่กับที่อยู่อาศัย ที่จะทำให้เกิดต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นที่อยู่อาศัย ที่มีการพักอาศัยร่วมกันระหว่างเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือนกับนักท่องเที่ยว ซึ่งเจ้าของบ้านมีความยินดีที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าพักอาศัยและมีการแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรม ด้วยความเต็มใจทั้งสองฝ่าย โดยเจ้าของบ้านคิดค่าตอบแทนตามความเหมาะสม

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้ มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาเชิงปริมาณ และ กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยที่กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาเชิงปริมาณ จะเป็น 1) สมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยบนเกาะเกร็ด ซึ่งคำนวณจากจำนวนประชากร ในพื้นที่ศึกษา 7 หมู่บ้าน จากประชากรทั้งหมดจำนวน 838 ครัวเรือน(ปี พ.ศ.2546) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างทางการศึกษา (Sampling Size) โดยใช้สูตรการคำนวณที่อ้างจาก Yamane¹ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนไม่เกิน $\pm 5\%$ โดยได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 271 คน 2) กลุ่มที่เป็นนักท่องเที่ยวคนไทยที่เข้ามาเที่ยวบนเกาะเกร็ดจำนวน 396 คน สำหรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่ กลุ่มผู้นำทางศาสนาบนเกาะเกร็ด กลุ่มผู้บริหารชุมชน และผู้ประกอบการกิจกรรมบ้านพักแบบโฮมสเตย์ จะใช้วิธีการคัดเลือกอย่างเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเหตุผลที่ได้กล่าวแล้วในบทที่ 3 ข้อ 3.2.1.2

การสุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาเชิงปริมาณ การวิจัยนี้จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยอิงทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ร่วมกับการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อิงทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) โดยมีการสุ่มตัวอย่างโดยอิงทฤษฎีความน่าจะเป็น(Probability Sampling) ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบช่วงชั้น (Satisfied Random Sampling) ที่เป็นแบบการกำหนดสัดส่วนร้อยละที่เท่ากัน (Proportional Sampling) ในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างกระจายตัว

¹ Yamane , *An Introduction Analysis* (Tokyo:Haper International Editor, 1973c), p. 727.

และใช้การสุ่มตัวอย่างโดยไม่อิงทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) โดยวิธีการสุ่มพบโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) ขณะที่ยังพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละหมู่บ้าน การรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณ มีวิธีการรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยวิธีสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกในครัวเรือนซึ่ง มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้จากการคำนวณดังที่กล่าวในข้างต้น

สำหรับการรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ จะมีการรวบรวมข้อมูลโดยใช้ การสัมภาษณ์ โดยคัดเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่ง ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำบนเกาะเกร็ด ซึ่งได้แก่ กลุ่มผู้นำทางศาสนาบนเกาะเกร็ด จำนวน 2 ท่าน กลุ่มผู้นำบริหารชุมชน จำนวน 10 ท่าน และผู้ประกอบการกิจกรรมบ้านพักแบบโฮมสเตย์ บนเกาะเกร็ด จำนวน 1 ท่าน นอกจากนี้ยังมีการสำรวจทรัพยากรท่องเที่ยวบนเกาะเกร็ด และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเกาะเกร็ด เพื่อนำมาสนับสนุน วัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัย ในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนคือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistic Package for Social Science) มาเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยเลือกใช้สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ การหาค่า ความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสำรวจศักยภาพพื้นที่บนเกาะโดยใช้การพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Approach Analysis) สรุปข้อมูลในประเด็นข้อคำถามที่กำหนดในแบบแนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide)

สำหรับวิธีการดำเนินการวิจัย โดยละเอียดนั้น สามารถดูได้ที่ บทที่ 3 ว่า ด้วยเรื่อง วิธีการดำเนินการวิจัย

6.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

6.1.1 ศักยภาพของการพัฒนาที่อยู่อาศัยในรูปแบบโฮมสเตย์ บนเกาะเกร็ดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศ

6.1.1.1 ศักยภาพที่อยู่อาศัยแบบโฮมสเตย์ จากการศึกษาพบว่า

(1) ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย ของกลุ่มตัวอย่าง โดยส่วนใหญ่ มีลักษณะที่มีศักยภาพในการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้เป็นที่พักอาศัยแบบโฮมสเตย์ ทั้งนี้เนื่อง จากผลการศึกษาพบว่า ประเภทของที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเป็นบ้านเดี่ยวชั้นเดียว และเป็นบ้านไม้ ซึ่งมีทำเลที่ตั้งอยู่บริเวณริมน้ำหรือใกล้กับริมน้ำโดยส่วนใหญ่ จากการ

สำรวจในเรื่องของพื้นที่ใช้สอยที่เป็นห้องพัก พบว่ามีห้องพักที่เป็นห้องนอนที่ไม่ได้ถูกใช้สอยซึ่งเป็นห้องว่าง โดยสามารถใช้รับแขกที่มาพักค้างคืนได้ ร้อยละ 46.1 และมีห้องโถงที่สามารถใช้นอนค้างคืนได้ ร้อยละ 70.1 นอกจากนี้ยังพบว่าความสามารถที่จะรองรับการพักค้างคืนของผู้มาเยือนได้ โดยส่วนใหญ่จะอยู่ที่ 5-6 คน ในด้านสาธารณูปโภคภายในที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าทุกหลังคาเรือนจะมีห้องน้ำ ห้องส้วม ทุกหลังคาเรือน และมีการใช้บริการไฟฟ้าจากไฟฟ้านครหลวงทั้งหมด สำหรับประปามีการให้บริการจากองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 78.5 และมีระบบโทรศัพท์บ้านและโทรศัพท์เคลื่อนที่(มือถือ) ใช้ร้อยละ 91.5 การดูแลรักษาความสะอาดที่อยู่อาศัยจัดอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี จึงสรุปได้ว่าในประเด็นของลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย บนเกาะเกร็ดมีคุณลักษณะที่จะทำให้เอื้อต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นที่อยู่อาศัยในรูปแบบโฮมสเตย์ได้

(2) ความรู้เกี่ยวกับโฮมสเตย์ ของตัวแทนครัวเรือน จากการผลสำรวจความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวโฮมสเตย์โดยการสอบถามการรับรู้เรื่องราวและความหมายของโฮมสเตย์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ รู้จักโฮมสเตย์ คิดเป็นร้อยละ 73 กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจว่าถ้าทำโฮมสเตย์แล้ว เจ้าบ้าน(ผู้ที่ทำโฮมสเตย์) จะต้องให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและธรรมเนียมปฏิบัติของท้องถิ่นให้กับผู้มาเยือนทราบ คิดเป็นร้อยละ 79 นอกจากนี้ยังพบอีกว่ากลุ่มตัวอย่างคิดว่าถ้าทำโฮมสเตย์ (ผู้ที่ทำโฮมสเตย์) จะต้องปรับปรุงสิ่งต่างๆ ภายในบ้านเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 53.9 จึงสรุปได้ว่าในประเด็นของความรู้เกี่ยวกับโฮมสเตย์ ของชุมชน บนเกาะเกร็ด มีคุณลักษณะที่จะส่งเสริมต่อการพัฒนาไปสู่การเป็นที่อยู่อาศัยในรูปแบบโฮมสเตย์ได้

(3) ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของตัวแทนครัวเรือน จากผลสำรวจความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (เชิงอนุรักษ์) กลุ่มตัวอย่างรู้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คิดเป็นร้อยละ 67.9 รู้และเข้าใจเรื่องหลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คิดเป็นร้อยละ 25.8 อีกนัยหนึ่งกลุ่มตัวอย่างเชื่อว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นจะต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.2 ซึ่งแท้จริงแล้วชุมชนจะต้องพยายามไม่ทำให้เกิดเปลี่ยนแปลงใดๆ ในชุมชนเพื่อเอาใจนักท่องเที่ยว) และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 90 ตระหนักถึงความสำคัญของตนเองเป็นอย่างมาก ในการมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กล่าวคือเห็นว่า ตนเองและคนในชุมชนจะต้องช่วยกันและรักษาชุมชนให้รักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่ดีให้คงอยู่นานที่สุด ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าในประเด็นของความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน มีคุณลักษณะที่จะส่งเสริมต่อการพัฒนาไปสู่การเป็นที่อยู่อาศัยในรูปแบบโฮมสเตย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้

(4) ความคิดเห็นของตัวแทนครัวเรือนเกี่ยวกับการทำโฮมสเตย์ จากผลการสำรวจความคิดเห็นเรื่องการเกิดขึ้นของโฮมสเตย์ จากกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่า โฮมสเตย์ จะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตภายในบ้านคิดเป็นร้อยละ 48.7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สำรวจมีความสนใจที่จะทำที่อยู่อาศัยของตนให้เป็นโฮมสเตย์ คิดเป็นร้อยละ 31.36 และสามารถสรุปภาพรวม ในแต่ละหมู่บ้าน ถึงความสนใจที่จะทำโฮมสเตย์ ได้เป็นดังนี้ หมู่ที่ 1 จำนวน 22 ราย มากที่สุด หมู่ที่ 4 จำนวน 11 ราย หมู่ที่ 7 จำนวน 10 ราย หมู่ที่ 2 จำนวน 8 ราย หมู่ที่ 3 จำนวน 7 ราย หมู่ที่ 6 จำนวน 3 ราย และ หมู่ที่ 5 น้อยที่สุด จำนวน 2 ราย ซึ่งรวมทั้งสิ้นจำนวน 63 ราย (คิดเป็น ร้อยละ 23.3 จากบทที่ 4 ตารางที่ 23) ซึ่งทั้ง 63 รายที่กล่าวมานี้ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพ ใน 2 ด้านที่สำคัญ คือ 1) สนใจที่จะทำ 2) มีที่อยู่อาศัยที่สามารถจะรองรับการพักค้างคืนของนักท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ได้ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าในด้านความสนใจของตัวแทนครัวเรือนเกี่ยวกับการทำโฮมสเตย์ มีคุณลักษณะที่จะส่งเสริมต่อการพัฒนาไปสู่การเป็นที่อยู่อาศัยในรูปแบบโฮมสเตย์ ได้ ที่ร้อยละ 31.36

(5) การมีส่วนร่วมในด้านการยอมรับของชุมชนต่อการเกิดขึ้นของโฮมสเตย์บนเกาะเกร็ด จากผลการสำรวจความคิดเห็นพบว่า คนในชุมชน ยอมรับการเกิดขึ้นของโฮมสเตย์ บนเกาะเกร็ด คิดเป็นร้อยละ 97 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าในด้าน การมีส่วนร่วมในด้านการยอมรับของชุมชนต่อการเกิดขึ้นของโฮมสเตย์บนเกาะเกร็ด นั้นมีคุณลักษณะที่จะส่งเสริมต่อการพัฒนาไปสู่การเป็นที่อยู่อาศัยในรูปแบบโฮมสเตย์ ได้ จากการยอมรับของชุมชนที่ ร้อยละ 97

6.1.1.2 ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของเกาะเกร็ดและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

(1) เกาะเกร็ดเป็นเกาะน้ำจืด ที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร การเดินทางสู่เกาะเกร็ดทำได้โดยสะดวก และบริเวณข้างเคียงมีความเจริญ แต่ในขณะที่บนเกาะเกร็ดมีความเป็นอยู่ที่สงบเรียบง่าย

(2) การมีประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ วิถีชุมชน ด้านเครื่องปั้นดินเผา รวมถึงการบริการด้านการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การท่องเที่ยวทางน้ำ เพื่อดูทัศนียภาพ และวิถีชีวิตการอยู่อาศัย ริมน้ำรอบๆ เกาะและพื้นที่ข้างเคียง การขี่จักรยาน หรือเดินท่องเที่ยวรอบเกาะเพื่อท่องเที่ยวดูสวนเกษตร อีกทั้งเกาะเกร็ดยังมีระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ที่พอเพียง และสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้โดยสะดวก

(3) ในด้าน นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากภาครัฐที่มีต่อ เกาะเกร็ดจากหลักฐานที่พบเป็นรูปธรรมได้การจัดทำป้ายส่งเสริมการท่องเที่ยว และบอกสถานที่ท่องเที่ยว

เที่ยวสำคัญบนเกาะ รวมถึงการ จัดทำแผนพับประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดนนทบุรีและ เกาะเกร็ดให้นักท่องเที่ยวได้ทราบ

(4) ด้านนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว นอกจากนี้แล้วในปี พ.ศ.2547 นี้ ทางองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ได้กำหนดแนวนโยบาย เรื่องการสนับสนุนเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนบนเกาะเกร็ด ให้มากขึ้น โดยเฉพาะจัดงบประมาณ สนับสนุน การรวมกลุ่มอาชีพการเกษตร และกลุ่มอาชีพอื่นๆ จะเกื้อหนุนให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง อันเป็นสิ่งที่จะหนุนเนื่องให้เกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บนเกาะเกร็ด

(5) ด้านการสนับสนุนจากผู้นำศาสนา และผู้นำท้องถิ่น เกี่ยวกับการเกิดขึ้นของ โฮมสเตย์ นั้น พบว่า กลุ่มผู้นำส่วนใหญ่รับรู้และรู้จัก การพักอาศัยแบบโฮมสเตย์ และเห็นพร้อมกันว่า การเกิดขึ้นของโฮมสเตย์จะมีผลดี ในด้านการกระตุ้นเศรษฐกิจ ชุมชนในแง่ของการค้าขาย การเผยแพร่วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนที่ดีให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ สำหรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นตามมาจากการทำ โฮมสเตย์ เช่น พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักท่องเที่ยวซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเยาวชนที่อยู่ในชุมชนได้ รวมถึงการแผ่ตัวของอาชญากรรมที่ติดตามมาจากการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้

(6) ศักยภาพด้านการการดึงดูดนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวจะมีมากในช่วงเทศกาล เช่น ลอยกระทง และสงกรานต์ และเทศกาลงานบุญที่สำคัญๆ ในช่วงนี้นักท่องเที่ยวนิยมที่จะมาตามหาบ้านพักกันจำนวนมาก แต่ปัจจุบันยังไม่มีมีการเปิดรับการเข้ามาพักค้างคืนของนักท่องเที่ยวมากนัก ที่พบเด่น คือ การประกอบกิจการที่พักโฮมสเตย์ ที่มีอยู่เพียงรายเดียวคือ โฮมสเตย์ ของ คุณเรวัตติ สุขทอง (กำนันตำบลเกาะเกร็ด คนปัจจุบัน : กุมภาพันธ์ 2547)

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาในหัวข้อ 6.1.1 และ 6.1.2 โดยภาพรวมแล้วจะเห็นว่าสอดคล้องกับ สมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยในรูปแบบ โฮมสเตย์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถเกิดขึ้นได้บน เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

6.1.1.3 ความต้องการพักแบบโฮมสเตย์จากนักท่องเที่ยว จากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

นักท่องเที่ยวคนไทยที่เข้ามาเที่ยวบนเกาะเกร็ด ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.7) มีความสนใจที่จะพักแบบโฮมสเตย์ บนเกาะเกร็ด และโดยส่วนใหญ่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ สนใจที่จะพักแบบโฮมสเตย์ บนเกาะเกร็ด (ร้อยละ 57.8) จะมีความสนใจที่ท่องเที่ยวศึกษาวัฒนธรรม ชุมชน และการท่องเที่ยวทางน้ำ และการเข้าไปเห็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน

6.1.2 ปัญหาที่อาจเกิดตามมาจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยในรูปแบบโฮมสเตย์

ปัญหาที่พบจากการทำโฮมสเตย์ ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม สรุปได้ดังนี้

6.1.2.1 รายได้ที่ได้รับจากการจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ จะอยู่ในระดับต่ำ (ประมาณคืนละ 100-200 บาท/คน/คืน) ไม่สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของท้องถิ่นได้ในระยะสั้น

6.1.2.2 ปัญหาด้านการตลาด ได้แก่ ปัญหาเครือข่ายการสำรองที่พัก ปัญหาการประสานงานกับบริษัท นำเที่ยวเอกชนและหน่วยงานของรัฐ

6.1.2.3 ปัญหาการโฆษณาประชาสัมพันธ์ และปัญหาการแย่งลูกค้าและการตัดราคากันเองในหมู่เจ้าของ โฮมสเตย์

6.1.2.4 ปัญหาด้านการคาดหวังที่ที่แตกต่างกันระหว่างแขกผู้มาพักและเจ้าของบ้าน อันได้แก่ คุณภาพการบริการ คุณภาพของอาหาร ความสะอาดและความปลอดภัย เป็นต้น

6.1.2.5 ปัญหาผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม นอกเหนือสูญเสียความเป็นส่วนตัวแล้วในพื้นที่ที่มีการพัฒนาโฮมสเตย์ บ่อยครั้งที่มีการบิดเบือนวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อวัตถุประสงค์ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว บางพื้นที่เกิดปัญหาการแย่งลูกค้า อันนำไปสู่ความแตกแยกภายในชุมชน

ปัญหา ที่กล่าวมาข้างต้นเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับการทำ โฮมสเตย์ บนเกาะเกร็ด ที่มีอยู่ 1 ราย พบว่า ค่าบริการที่พักรู้อยู่ที่ราคา 200 บาท/คน/คืน (ไม่รวมอาหาร และค่านำเที่ยว) การจองห้องพักใช้การจองผ่านโทรศัพท์ของเจ้าของบ้าน นั้นหมายความว่าผู้จองจะต้องรู้เบอร์โทรศัพท์ของเจ้าของ บ้านก่อน ซึ่งค่อนข้างจะยุ่งยาก และการลงทะเบียนการเข้าพักเจ้าของบ้านยังไม่ได้จัดทำระบบที่ชัดเจน การทำการตลาดปัจจุบันใช้วิธีการลงในแผ่นพับประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางน้ำ โดยผู้ประกอบการเรือนำเที่ยว ที่แจกนักท่องเที่ยว ทำเรือข้ามฝากบริเวณท่าเรือน้ำวัดปรมย์ยิกาวาส

จากการศึกษาโดยผู้วิจัยพบว่า ตั้งแต่เริ่มเปิดบ้านพักแบบโฮมสเตย์ มาตั้งแต่เดือนมีนาคม 2546 ถึง ปัจจุบันยังมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจน้อย สำหรับในช่วงที่ไม่ใช่เทศกาลสำคัญ แต่จะมีนักท่องเที่ยวมาติดต่อบ้านพักมากในช่วง เทศกาลท่องเที่ยวที่สำคัญของเกาะ เช่น ลอยกระทง สงกรานต์ เป็นต้น ซึ่งในช่วงเทศกาล ดังกล่าวนี้ จะพบว่าโฮมสเตย์ ที่ดำเนินการอยู่ไม่สามารถรองรับกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาพักได้ จากสรุปปัญหาของโฮมสเตย์ที่ได้จากการศึกษา เปรียบเทียบกับ ผลการวิจัยวิจัย จะเห็นว่ามีผลสอดคล้องกันในเรื่องของปัญหาของการจัดที่พักอาศัย ในเรื่อง รายได้ที่ไม่เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน เท่าที่ควร

6.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

6.2.1 ข้อเสนอแนะที่พบจากการวิจัย

6.2.1.1 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมบ้านพักแบบโฮมสเตย์บนเกาะเกร็ด

(1) จากผลการวิจัยพบว่ามี การยอมรับของชุมชนในเรื่องการเกิดขึ้นของเกิดขึ้น โฮมสเตย์ บนเกาะเกร็ด อีกทั้งเกาะเกร็ดเอง มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (เชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตชุมชน) ซึ่งมีความสอดคล้องกับ องค์ประกอบ ด้านพื้นที่ 3 ประการ ของพัฒนาการท่องเที่ยวชนบท ดังที่ได้กล่าวไว้ใน บทที่ 2 หัวข้อ 2.1.6 จากผลการวิจัยยังพบอีกว่า นักท่องเที่ยวจะสนใจมาพักค้างคืนบนเกาะเกร็ดในช่วง เทศกาลลอยกระทง และ สงกรานต์ ซึ่งคนในชุมชนจะมีการร่วมกันจัดงานใหญ่ ดังนั้น การจัดกิจกรรมที่พักแบบโฮมสเตย์สามารถที่จะทำได้บนเกาะเกร็ด ในช่วงเทศกาลดังกล่าว โดยการประชาสัมพันธ์เปิดรับนักท่องเที่ยว ที่สนใจโดยจัดกิจกรรมที่พักแบบโฮมสเตย์ สำหรับในช่วงที่ไม่ใช่เทศกาลท่องเที่ยว ผู้สนใจเข้ามาพักค้างคืนมีจำนวนน้อย ชุมชนควรมีการส่งเสริมการพักแบบโฮมสเตย์ ในรูปแบบผสมผสานกับการที่จะให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาไปกับการศึกษา สถานที่ทางประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตในชุมชน เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำหมอนน้ำลายวิจิตร(การเกาะสลักลวดลายลงบนหมอนน้ำที่ทำจากดิน) การท่องเที่ยว ในรูปแบบชมธรรมชาติ เช่น การเดินเที่ยว และปั่นจักรยานรอบรอบเกาะ

(2) สำหรับกลุ่มเป้าหมายของการพักแบบโฮมสเตย์ นั้น ผู้วิจัยสังเกต (จากการเข้าไปสังเกตการณ์ ช่วง สิงหาคม 2546 – กุมภาพันธ์ 2547) พบว่า นักท่องเที่ยวสนใจที่จะเข้ามาชมวิถีชีวิต ของชาวชุมชน ชาวมอญ เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา และเข้ามาไหว้สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (วัดปรมัยยิกาวาส) เป็นจำนวนมาก (ช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์ มีนักท่องเที่ยว 1,500 – 2,000 คน โดยประมาณ และวันจันทร์ – ศุกร์ มีนักท่องเที่ยว 400-500 คน โดยประมาณ) นอกจากนี้ยังพบว่า มีนิสิต นักศึกษาจำนวนมากให้ความสนใจ เข้ามาทำการศึกษารวบรวมข้อมูลในพื้นที่บนเกาะเกร็ดหลายด้าน เช่น สถาปัตยกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(3) การประกอบกิจกรรมที่พักแบบโฮมสเตย์ ที่เหมาะสมกับเกาะเกร็ด จึงควรเป็นลักษณะที่เน้นในเรื่องประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตท้องถิ่นเป็นหลัก ในการดึงดูดกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้ามาพักค้างคืน กลุ่มเป้าหมายที่ควรเน้นได้แก่ กลุ่มนิสิต นักศึกษา และกลุ่มครูอาจารย์ เนื่องจากกลุ่มนี้ คาดว่าเป็นกลุ่มที่มีความสนใจในการศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นมาก

(4) การจัดการโฮมสเตย์ บนเกาะเกร็ดควรอยู่ในลักษณะรูปแบบ ที่มีการรวมกลุ่มเป็นชมรม และควรมีการแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่ชุมชน กล่าวคือ เมื่อทำโฮมสเตย์ แล้ว ต้องทำให้ชุมชนได้ประโยชน์ ด้วยไม่ใช่เกิดผลประโยชน์เฉพาะผู้ที่ทำเพียงฝ่ายเดียว และที่สำคัญผู้

ที่ทำโฮมสเตย์ ควรตระหนักถึง การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องกับผู้มาเยือน (นักท่องเที่ยวที่เข้ามาพัก) ถึงวัฒนธรรมและข้อห้ามหรือสิ่งที่เป็นระเบียบ แบบแผนของวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงการไม่พยายามเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่เพื่อเอาใจนักท่องเที่ยว และการยึดเอาการทำ โฮมสเตย์เป็นอาชีพหลัก และชุมชนต้องพยายามรักษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้คงไว้ให้นานที่สุด

(5) สำหรับครัวเรือนที่มี พื้นที่ใช้สอยว่าง เช่น มีห้องนอนว่าง และบ้านเรือนที่สะอาดประกอบกับ การที่ครัวเรือนนั้น มีอาชีพดั้งเดิมที่เป็นจุดเด่น เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำอาหาร ขนมหวานของไทย การทำสวนเกษตร เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะเป็นครัวเรือนที่มีศักยภาพสูงในการทำโฮมสเตย์ แต่ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการยอมรับของสมาชิกในครัวเรือนนั้นๆ เป็นสำคัญ

(6) การทำโฮมสเตย์ บนเกาะเกร็ด นั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จะต้องเป็นองค์กรที่เข้ามา ดูแลและบริหารจัดการ ในเรื่องกิจกรรมในรูปแบบนี้ ทั้งนี้เพื่อสร้างระบบที่จะควบคุมและดูแล และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งการกระจายผลประโยชน์ ที่เข้าสู่ชุมชนให้ทั่วถึง อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางที่จะเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับความพร้อมของที่อยู่อาศัยที่มีความพร้อมจะทำโฮมสเตย์ รวมถึง การเป็นตัวกลาง ในการประสานงานกลางในการ ให้ข้อมูลของกิจกรรมนี้ กับแก่นักท่องเที่ยว ที่สนใจจะเข้าพักโฮมสเตย์ บนเกาะเกร็ด และหน่วยงานอื่นๆ ได้

(7) ในการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบโฮมสเตย์ นั้น นอกจากสิ่งสำคัญที่กล่าวมาในข้างต้นแล้ว ครัวเรือนและชุมชน ที่มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐส่วนกลางด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อที่หน่วยงานของภาครัฐ จะได้ให้การสนับสนุน ใน ด้านต่าง ๆ เช่น การช่วยประชาสัมพันธ์ รวมถึงการส่งเสริมด้านการตลาดอื่นๆ รวมถึงการรับรู้ รับทราบถึงความเคลื่อนไหวของการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้เพื่อที่จะได้นำข้อมูลในแต่ละภูมิภาคทั่วประเทศ ไปศึกษาและพัฒนากิจกรรมที่พักในรูปแบบนี้ต่อไป ปัจจุบันหน่วยงานที่ส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมที่พักแบบโฮมสเตย์ ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และ สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

(8) จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความสนใจที่จะทำโฮมสเตย์ นั้นมีความต้องการคำแนะนำในการเริ่มต้นที่ถูกต้องจาก ผู้รู้หรือผู้ที่เชี่ยวชาญในด้านนี้ ซึ่งอาจเป็นเจ้าของที่ จากรัฐหรือนักวิชาการหรือผู้มีประสบการณ์จากการทำโฮมสเตย์

6.2.1.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยนี้มุ่งประเด็นการศึกษาที่ศักยภาพในการพัฒนาที่อยู่อาศัยรูปแบบโฮมสเตย์ บนเกาะเกร็ด และจากการวิจัย ทำให้ผู้วิจัยพบว่า ประเด็นการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบโฮมสเตย์ นั้น ยังมีหลายประการ ที่จะต้องศึกษาเพิ่มเติม ได้แก่

(1) การศึกษาในเรื่อง ตัวชี้วัด คุณภาพโฮมสเตย์ กับการพัฒนาที่พักอาศัยรูปแบบโฮมสเตย์ บนเกาะเกร็ด

(2) รูปแบบการจัดการที่พักอาศัยแบบโฮมสเตย์ ในประเทศไทย โดยอาจเลือกเป็นกรณีศึกษาเฉพาะพื้นที่

(3) ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยยังไม่มีการศึกษาในประเด็นปัญหาของการจัดการที่อยู่อาศัยรูปแบบ โฮมสเตย์ รวมทั้งปัญหาที่ตามของโฮมสเตย์ที่เกิดขึ้นในเชิงประจักษ์ เป็นเพียงแต่ การทบทวนวรรณกรรม(ข้อมูลทุติยภูมิ) เท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าการที่จะค้นหาปัญหาที่ตามจากการทำโฮมสเตย์ ควรมีการศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิด้วย ซึ่งอาจใช้วิธีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยเลือกสนามวิจัยที่เป็นกรณีศึกษาที่มีการทำโฮมสเตย์

(4) การเปรียบเทียบศักยภาพของการพัฒนาที่อยู่อาศัยแบบโฮมสเตย์ ในแต่ละพื้นที่ในประเทศไทย เช่น ภาคกลาง กับภาคเหนือ เป็นต้น

(5) ประเด็นที่น่าจะทำการศึกษาเกี่ยวกับ เคหการ บนเกาะเกร็ด เช่น

- การศึกษากลุ่มบ้านเรือนที่ถูกน้ำกัดเซาะพื้นที่ดิน จนทำให้บ้านเรือนย่นลงมาในแม่น้ำเจ้าพระยา แต่พบว่าปัจจุบันเจ้าของบ้านยังมีโฉนดที่ดินอยู่แต่ ไม่มีผืนดินอยู่ทำให้เกิดปัญหากับกรมเจ้าท่าในเรื่องประเด็น การรुकล้ำเขตของกรมเจ้าท่า

- การศึกษาประวัติศาสตร์ของการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยเพื่อใช้เป็นร้านค้าบนเกาะเกร็ด หลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลง เปิดเกาะเกร็ด ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา